

TRÜKITÖÖLINE

EESTI TRÜKITÖÖLISTE LIIDU HA'ALEKANDJA

NR. 5

AUGUST 1939

6. AASTAKÄIK

Uued normaal-põhikirjad ja kutseühingud

„Riigi Teatajas“ nr. 55 — 30. VI 1939 avaldati uued normaal-põhikirjad kutseühinguile ja nende liitudele. Seega lähemas tulevikus tuleb kõigil kutseühingul ja nende liitudele registreerida end ümber vastavalt uutele põhikirjadele. Sellekohased määrused on veel tulemas.

Mida leiame uutes põhikirjades? Kui võrrelda neid senistega, siis näeme seal üksikisiku võimu suurenemist kollektiivi võimu piiramise arvel. Võtame näiteks kas või ühingu või liidu esimehe.

Esimees.

Esimehe isik on varustatud suure õigusega muude juhatause liikmete ees. Nii esindab esimees kutseühingut, juhib kutseühingu tegevust ja teostab järelevalvet, hoolitseb peakoosoleku ja juhatause otsuste täideviimise eest, palkab ja vallandab ühingu töajõude jne. Esimehel on õigus, kui ta peab seda vajaliseks, seisma panna juhatause otsuseid. Samuti mõjutab esimees juhatause koosseisu kujunemist. Sellekohane juhatause liikmete kandidaatide nimekirja peakoosolekul peab omama peale $\frac{1}{4}$ koosolekul viibijate veel esimehe soovitus. Esimees ise valitakse eraldi peakoosolekul, kusjuures tema kandidatuuri peavad toetama kirjalikult $\frac{1}{4}$ koosolekust osavõtjaid ühingu liikmeid.

Juhatus.

Juhatause ülesandeks jääb ajada muid asju, mis esimehe kompetentsi ei puutu. Juhatus koostab aruanded, eelarved, valitseb vara, sõlmib lepinguid, võtab vastu liikmeid ja esineb ühingu volinikuna asutistes ning lepingute tegemisel. Selle korra järgi on juhatause võim suurenenud vaid kontrolli teostamisel liikmeskonna üle, kuna osa õigusi on antud üle esimehele.

Liikmete peakoosolek.

Liikmete peakoosolek esineb juba tugevalt kärbitud õigustega. Koosolekul pole mitte võimalik vastu võtta ettepanekuid, missuguseid juhatus heaks ei kiida. Samuti ei saa ilma juhatause nõusolekuta muuta koosoleku päevakorda. Koosoleku juhatajaks võib olla vaid ühingu esimees või tema ase- täitja, seega rakendamise moment kaotab oma

tähtsuse. Sama kord on põhimõttelt läbi viidud ka liitude nõukogudes, kuigi vähemas ulatuses.

Üksikliikmed.

Seevõrd, kuidas kasvas ühingu esimehe tähtsus, on langenud üksikliikme tähtsus kogu ühingu tegevuse korraldamisel. Juba peakoosolekul määratud õiguste kasutamise kõrval on liige asetatud teatud staaži nõudmiste alla. Nii ei saa liige, kui ta pole 24 aastat vana, riigikeelt ei oska, pole mitte kaks aastat kutseühingu liige ega kolm aastat kutseühingu liige ega kolm aastat vastaval kutsealal töötanud, mitte kandideerida ühingu juhtivasse organi. Kui ta aga neile nõudeile vastab, siis juhatusse ning ühingu esimeheks saamiseks peab ta veel olema kohtulikult karistamata poliitiliste süütegude eest. Viimane kehtib ka sel juhul, kui ta peab mõnd palgalist ametit ühingus või liidus.

Kui liige on juhatause või mõne muu organi arvates ühingu vastu eksinud, siis võib teda juhatause otsusel ühingust välja heita. Peakoosolekul, missugune kord senini kehtis, pole liikmel võimalik kaebust tõsta ja nõuda uuesti ühingusse vastuvõtmist. Kui aga tahetakse teda vastu võtta, siis mitte enne kui 1 aasta möödumisel. Kui tekib mingi tüli liikmete vahel, siis nende tülide lahendamiseks luuakse vahetõus, mille otsus on sundlik. Kui liige seda ei tunnista, siis heidetakse ta ühingust välja. Kui uustulnuk tahab liikmeks astuda, peab ta sisseastumise juures tasuma veel 1 kuu liikmemaksu ette. Liikmeks saab ta vaid

NUMBRI SISUS:

Uued normaal-põhikirjad ja kutseühingud / Väärnõuded tuleb rakendada ellu! / Soome trükitehnikaliste kongressil / Genfi rahvusvahelisel töökongressil / Mis on uut Rumeenias? / Meie organisatsioonidest / Helsingi külaskäigul / Hõimuvõlgede pealinnas / Ääremärkused / Teised ametiühingud / Kirjut maailmast

sel korral, kui ta on vähimalt 18 aastat vana ning oma tööalal töötanud vähimalt kaks aastat. Järelikult õpilased alla kaht aastat ei saa olla üldse liikmed.

*

Nii üldiselt kutseühingute struktuuri kohta. Kogu süsteem on viidud läbi alusel, et võim suureneb ülespoole, ja mida kõrgem asutis, kuhu kutseühing kuulub, seda enam õigusi. Nii laheneb kutseühingu peakoosoleku otsuse, millega juhatus ei nõustunud, lõplikult liidu juhatus. See võib omakord, kui ta kuulub Keskliidu liikmeks, anda küsimuse lahendamise Keskliidu juhatusele jne.

Huvitav, et uues põhikirjas pole mitte nähtud ette, et liit võib kuuluda mõnesse rahvusvahelisse ühendusse. Küll aga on nähtud ette õigus kuuluda liikmeks töövõtjate kutseühingute keskliitu. Muide, kui Keskliidu juhatuse arvates temasse liitunud organisatsioonis mõni liige pole usaldatav (resp. ei alistu Keskliidu sihtidele), siis võib Keskliidu juhatus ise selle liikme organisatsioonist välja heita.

*

Mis saab edasi? Olles tuttavad kogu uue süsteemiga, peame sellest tegema järeldusi. Meile tundub, et uued normaalpõhikirjad pole mitte just õnnestunud, kuna nad võivad äratada organiseerimistöös umbusaldust Näiteks: milline organisatsioon tahaks näha Keskliidu õigust organisatsiooni liikme väljaheitmiseks? Või seda, et Keskliidu juhatus otsustaks organisatsiooni enda küsimuse? Samuti ka see, et Keskliidul on igal ajal õigus liitunud organisatsiooni revideerida, määrata arvepidamiskorda jne. Tegelikult võivad sellised nõuded põhjustada vaid Keskliidust eemalehoidmist. Eriti raskusi valmistavad need põhikirjad selles mõttes, et nad tõrjuvad eemale vaba ja igapäevi kontrollitava tegevuse, aset andes juhatuse võimule. Ei tohiks unustada, et pole mitte kõikjal ideaalseid inimesi ja juhtivaid jõude ning käesolevad põhikirjad allorganisatsioonidest kuni lõpptippudeni võimaldavad suurelt harrastada kunstlikku mängu organisatsiooni tegelike huvidega vastuollu minnes. Sellekohased laiemad kokkutulekud vastavates organisatsioonides ei oma võimu sellise mängu lõpetamiseks.

*

Meil, trükitöölisel, tuleb samuti kohaneda uuele olukorrale. Õnneks meie organiseeritud pere on alati osanud end juhtida proovitud inimeste kaudu ja seetõttu ei tarvitse palju kartä, et uue võimuga varustatud juhtivad isikud hakkaksid võimu kasutama oma huvides. Selleks on meil distsipliin ja traditsioonid, mis ulatuvad kaugemale tsaarirežiimi ajastusse. Alati oleme teadlikud, et elus ei valitse paragrahvid, vaid tegelikud nõuded.

Uus kord kutsetunnistuse omandamise alal

14. juulist 1939 kehtib uus tööstuslik kutseoskuse seadus, mis avaldatud „Riigi Teatajas“ nr. 32 — 14. IV 1939. Juhime kolleegide tähelepanu sellele seadusele, kuna ta võimaldab kutsetunnistuste hõlpsat saamist neile, kes mingil põhjusel pole veel suutnud seda saavutada. Seaduse sisu juures peatudes tahaksime puudutada mõningaid muudatusi senises korras.

Nüüdsest peale senised tööoskuse ametid kaovad ja need nimetatakse ümber tööstuslikeks kutseoskuse ametiteks. Samuti ei kehti nimetus — õppinud tööline, vaid selle asemele tuleb oskustöölise nimetus.

Seadus võimaldab neile, kes kauemat aega on töötanud mingil kutsealal, oskustöölise kutsetunnistuse saamise, ilma et neil isikuil oleks vajaline minna eksamile ja teha läbi kaunis raske menetus selle tunnistuse omandamiseks. Selleks tuleb 1 aasta jooksul, alates 14. juulist 1939, esitada avaldus kohalikule tööstuslikule kutseoskuse ametile, kes selle avalduse saadab edasi tööstuslikule kutseoskuse nõukogule. Lähemate korralduste, dokumentide jne. kohta avaldatakse pea määrus.

Oluliseks momendiks kutseoskuse nõukogu otsuse tegemisel on kutseoskuse ameti seisukoht selle avalduse suhtes. Amet arvestab isiku oskust ja võimeid. Neil isikuil, kes on vähimalt 10 aastat töötanud omal tööalal ja tahavad saada nüüd oskustöölise tunnistust ilma eksamita, tuleks kiires korras ja mitte hiljem kui 14. juulil 1940 esitada oma avaldused kutseoskuse ametile.

Uudsusena on asjaolu, et haridusminister võib keelata kutseoskuse nõukogu ettepanekul mõne meistri või oskustöölise tegevust meistri või oskustöölise kohal kuni 3 aastani, kui nimetatud isik pole vilunud oma tegevuses. Samuti võidakse keelata pidada õpilasi, kui käitise meister või oskustöölise selle ülesandega toime ei tule. Seda keeldu võidakse kehtima panna kuni kolme aastani.

Kutseoskuse nõukogu võib teha mõnele käitisele sunduslikuks tööstusõpilaste pidamise. Säärastes käitistes peab siiski olema vähimalt mõni oskustöölise. See oskustöölise peab valdama eesti keelt sel määral, et ta saab anda vajalisi seletusi väljaõpetamiseks. Kui sellised isikud puuduvad, siis käitise valdaja on kohustatud hoolt kandma, et seadusele vastavaid oskustöölisi oleks vajalisel määral.

Prægust tööstusliku kutseoskuse nõukogu koosseisu suurendati 6-lt 9-ni. Samuti tehakse muudatusi ka kohapealsetes tööstuslikes kutseoskuse ametites.

Väärtmõtted tuleb rakendada ellu!

Suvisel ajal korraldati mitmel pool rahvus- kui ka laulupäevi, kus esinesid kõnedega vabariigi valitsuse liikmed.

Majandusminister L. Sepp Võru laulupäeval 10. juulil lausus oma kõnes:

— Meil öeldakse, et jutud rahvustervikust on vaid fraasid, et meil pole 99%-list rahvustervikut. Sinnapoole me pole püüdnudki, teades, et seisev vesi hakkab kord halvasti lehkama, mida aga ei juhtu vaba mõtlemise ja arvustamise juures, mis on juhitud kihihuvideta riiklikule suunale.

Siseminister R. Veermaa Urvaste rahvuspäeval 10. juulil kõneles muu hulgas:

— Eesti pole sündinud mõne pliatsijoone tõmbamisega maakaardil, meie vaba ja sõltumatu rahvusriik on kangelasliku võitluse viil. Riik, mille loomisel on kantud niipalju ohvreid, ei kao ka ainsa pliatsitõmbega ükskõik ka kelle poolt!

Peaministri asetäitja põllutööminister A. Tupits Kohilas Vabadussõja monumendi avamisel 10. juulil lausus:

— Eesti on juba paarikümmend aastat vaba ja meie rahvas on jõudnud kõigil aladel suurte samudega edasi. See õpetab meid hindama iseseisvuse väärtust.

*

Need on väärtmõtted meie riigi vastutavalt tegelasilt ja tahaksime uskuda, et meie riigi elus sellest kinni peetakse. Nagu kogu rahvas, nii ka organiseeritud tööliskond püüab neist mõtetest kinni pidada. Kahjuks kerkib viimasel ajal esile mõningaid korraldusi, mis tahavad luua tuleviku pessimistlikus suunas ja seda eriti organiseeritud tööliskonnale. Seisev vesi hakkab haisema ja meie ei peaks tekitama sellist seisakut vett kõikvõimutseva bürokraatliku aparadi näol. Teisiti ei saa ilmestada organiseeritud tööliskonna uut korraldust, kus arvustus võib täiesti suruda maha. Kutseühingute struktuur võtab uute korralduste tõttu sellise kuju, et ühingu peakoosolek kujuneb juhatus, juhatus aga esimehe soovi kohaselt. Ühing ise kujuneb nõrgaks liidu juures ja liit onoleb täieliselt Keskliidu juhatausest. Viimast käsutab Keskliidu esimees. See on ehtne võimu suurenemine üksikutesse kättesse. Seal ei puudu isegi see, et Keskliit võib välja heita üksikute organisatsioonide liikmed... Häda siis sellele liikmele, kes peaks kuidagi mitte meeldima suuremale võimule või kui selle liikme arvustus peaks häirima teostatavat ühtlustervikut.

Kes garanteerib, et mõnele mehele ei löö võim pähe.

Kõigil aladel on sammutud jõudsasti edasi. Seda võime ka meie, trükitööliselised, enda kohta öelda. Ja me oskame seda hinnata. See pole mitte kerge olnud — meiegi kandsime palju ohvreid — tsari-ajal, iseseisvuse ajal ja praegugi. Meie ei tahaks ka, et ühe suletõmbega korralduste kaudu kustutatakse need saarvutused ja võidud ükskõik kelle poolt. Me oleme õppinud iseseisvuse väärtust ja õppinud seda hindama. Ei tohiks kuidagi lubada, et meilt võetakse see iseseisvus.

*

Organisatsioonid kasvavad, kasvab tegelaste kaader, kasvab ka juhtimise oskus. Aga seda kõik vaid vabal alusel — kollektiivi usaldusel ning heakskiitmisel. Bürokraatia tõkestab seda ja loob uue süsteemi — küürutamise, hirmutamise, ärandlikkuse, vägivaltsamise.

Väärtmõtted ellu — seda on vaja!

Puhkusel

Kui taamal esimesed häbelik-erksad päikesekiired sulnilt säratlema löövad öösi tuhmunud halles kastepärles, suvatsen minagi avada silmad. Hommikune kastest helknev jahedus kandes, sirutelen laiskunud liikmeid, ning hõllanduslike värinaiga üle keha heidan reipalt kõrvale punalillise valgekõhuse vaiba.

Hämmalduvi hingi kuulan kukenooruki ebalevaid armukudrutusi ümber vana valge kana — tiivarootsu ragiseses mööda pulstunud koibi.

Teadlen lōo hõiskavaid sillerdusist kõrgel eetris ning nendin huvitelles varblaseide heitunud pragamist oma purulaisa poisuga, kes täna hommikul raugelt hüljanud oma senise olemise, uljalt rünnates haletsevi hääli siutsuvate kanapoegi seas piimasleotatud tanguteri.

Aidus rõhitseb vana Possu kõigiti rahuldunult.

On seega ülim aeg tõusta nautlema suvise hommiku mõnutlusi pööninguokselt ning puistata ninast küllastunud heinalõhn — sirutada karvane rind päikese poole ning konnasilmiseile varbaile anda võimalus unistleda päikeselõõmas.

Käe sibades üle põse ehmun öö jooksul tohult kasvunud habemest, just nagu oleks see saanud öösel malbekäeliselt muruneidist tündritäie kosutavat kastet.

Lasen pilgul ekslevalt ringelda veidi lohkunud sääremarjul ning siis otsustavalt liuglen alla kaudu redelipulgi vastu ängistavkuumale päevale, meenutades elutarka lauset: Kui oskad oma aega mõistlikult kasutada, on sul seda rohkem raisata.

Veli Henn.

Soome trükitöölise kongressil

Soome trükitöölise kongress, mis peeti Helsingis 19. ja 20. juunil, algas juba 18. juulil Helsingi Trükitöölise Ühingu ja Soome Trükitöölise Liidu ühiseis ruumes „Littojuhlaga“. Ruumikas saal oli pidulisi täis kogunenud, nende hulgas mitu autobuse-täit provintsist. Pidustusest võtsid osa: Rootsist trükitöölise, raamatuköitjate ja litograafide liitude esindajad; Norrast trükitöölise ja raamatuköitjate esindajad; Taanist trükitöölise, raamatuköitjate ja litograafide esindajad ja Eestist E. Trükitöölise Liidu esindajad. Hiljem saabus veel rahvusvahelise trükitöölise sekretariaadi esindaja Nils Wessel. Kavvas oli A. J. Hällströmi tervitus ja pidukõne Rootsi trükitöölise liidu esindajalt Allan Daniels-sonilt. Esinesid veel trükitöölise meeskoor, Helsingi ühingu naisvõimlemistrupp rahvatantsudega ja eriti suure menu osaliseks sai ühingu liige Elna Elias-son ettekantavate soolaulude puhul. Meeleoluri- kas pidustus lõppes üldise tantsuga.

*

Järgmise päeva hommikul lehvivad Helsingi kõrgeima ehitise, hotell „Torni“, tornis ja Soome trükitöölise maja rõdul viie põhjamaa riigi lipud, tähistades Soome trükitöölise ülemaalist kokkutu- lekut töökoosolekuks, et leida uusi teid majandus- ja sotsiaalolude parandamiseks.

*

Kongress algas kell 10 rahvusvahelise tööliste hümniga, millele järgnes liidu esimehe A. Karvo- senoja tervitus ja liidu nelja-aastase tegevuse üle- vaade.

Järgnesid tervitused. Rahvusvahelise trükitöölise sekretariaadi poolt tervitas Nils Wessel, Rootsi lii- tude poolt A. Danielsson, Norra liitude poolt O. Maathinsen, Taani liitude poolt S. E. Frederiksen, ETL poolt E. Ruul, Soome keskliidu poolt U. Nur- minen ja teised organisatsioonid.

Kongressi eeltööd olid põhjalikult ette valmista- tud ja materjalid nägusid mapis igale saadikule kohale asetatud. Enamuse päevakorrapunktide vas- tuvõtmist kinnitas ainult vasaralöök. Pikemaid vaid- lusi tekitavad asjad läksid komisjoni lahendamisele.

*

Vaidlusi tekitas häälkandja küsimus, kus nõuti kõikide saadetud artiklite avaldamist lühendamata- lult, aga selgus, et kirjutusi tuleb niivõrd ohtralt, et seetõttu ajakiri paisuks mitmekordseks ja kõige eest ei saa ka toimetaja vastutada. Veel nõuti rootsi vähemusrahvuse poolt kõigi tähtsamate juht- kirjade rootsikeelset tõlget. (Rootslasi on umbes 10%.) Jäädi siiski endise olukorra juure.

Liikmemaksud otsustati pikemate sõnavõtude järele tõsta: I kl. 6 mk., II kl. 4 mk. ja III kl. 2 mk. nädalas (enne I 4 mk., II 2.50 ja III 1.25 mk.).

Skandinaavia liiduga otsustati ühineda täieõi- gusliku liikmena, kuna senini võeti osa ainult poole õiguste ja kohustustega. Kokkulepe taotleb vastas- tikust abisaamist, kui kusagil tekib konflikt ette- võtjate ja tööliste vahel, mispuhul maksustatakse kõik kokkuleppele alluvad liidud.

Senise korra järgi valiti iga 50 liikme pealt 1 kongressi saadik, kusjuures ülemäär oli ainult 10 saadikut. Selline olukord oli tingitud majandus- likest kaalutlusist kokkuhoiu mõttes. Käesolev kong- ress otsustas tõsta alamäär 20. Seega saab Helsingi ühing, kuhu kuulub üle poole liidu liik- meid, kaaluvama esinduse. Liidu juhatus valitakse terves koosseisus Helsingist. Soome trükitöölise liidu alla kuulub 39 osakonda 4690 liikmega. Sel- lest Helsingis 2509 liiget. Organiseeritud on 64,55%, missugune protsent on väikeste kõikumistega püsi- nud 1934. aastast saadik. Kongressi pikk ja sisu- kas päevakord jõudis lõpule ettenähtud ajaks, kuigi iga päev katkestati töö korrapäraselt kolmeks söö- givaheajaks. Peab tunnustama, et soomlased keha- kinnitamisele eriti suurt rõhku panevad. Ja töö tulemus kinnitab selle tarvidust.

Lõpuks korraldasid Skandinaavia esindajad meeoleolurikka lahkumiskoosviibimise luksuslikus „Kaivopuisto“ lokaalis.

*

Põhjaja kolleegid on oma elutingimustes meist kaugele ette jõudnud. Eriti kõrgele tasemele on jõu- tud Rootsis, kus organiseeritute protsent tõuseb üle 90. Ainult tugevad kutseühingud on võimelised oma saavutusi käes hoidma ja paremusi juure võitma. Põhjamaade eeskuju — see olgu ka meie eesmärk.

Ed. Ruul.

Nomen atque omen

Ülaltoodu on ladinakeelne vanasõna ja eesti tähenduses võiks teda tõlkida järgmiselt: nimi ja ühtlasi ka eeltähendus. Sellega varustati mitme- suguseid töid ja see lause loeb oma sünniajaks 254.—184. a. enne Kristuse sündimist. Kuidas kord see lause praktiliselt teostamist leidis, olgu siin väike looke muusikameeste ringidest:

Tuntud helilooja ja klaverimängija Max Reger kandis kord ette Schuberti forelli-kvintetti. Keegi daam vaimustus seevõrd, et oma vaimustust teisiti ei suutnud väljendada kui saates järgmisel päeval kunstnikule paar forelli. Kunstnik laskis kalal hea maitsta ja märkis daamile saadetud tänukirjas, et ta järgmisel korral mängib Haydni härja-menuetti. Kahjuks daam ei mõistnud vihjet ja kui kunstnik oli tõepoolest ette kannud härja-menueti, siis ootas ta asjata härja päralejõudmist.

Genfi rahvusvaheliselt töökongressilt

Nende ridade kirjutajal oli võimalus viibida tänavu 8.—28. juulini peetaval rahvusvahelisel töökongressil Genfis, Šveitsis. Vabariigi valitsuse esindajana olid kongressil J. Sonin ja J. Kõdar, Kaubandus-tööstuskoja poolt V. Simsivart ja Tööliskoja poolt A. Offenbach. Kolleegide peamiseks huvitama töö, mis kongressil tehti, seepärast püüan anda siinkohal lühikese ülevaate.

Viimase aja sotsiaalpoliitika juhib sennapole, et lühendada töölise tööpäeva. Selleks on olemas kõik eeldused. Masinad on seevõrd automatiseeritud, et nende teenimiseks pole mitte vaja palju töölisi. Samal ajal on tõusnud ka nende masinate abil valmistatavate kaupade hulk. Seega pole tehnilisest küljest mingit kartust, et tekiks töökäte puudus või et toodang võiks kannatada vähendamise korral. Mis puutub palkadesse, siis pole takistusi ka sel alal. Kui toodang on jäänud endiseks või suurenenud, siis pole mingit õigust ega alust töölise palga vähendamiseks, kuigi ta töötab vähem. Vastuoksa, mitmete riikide praktika näitab, et lühendades tööpäeva suurendatakse veelgi töötasu ja selle all võib majanduselu vaid võita. Inimeste kultuurilised tarvidused suurenevad, ostujõud tõuseb ja üldiselt ollakse paremas olukorras kui seda oldi pikema tööaja juures. Sama tõendab kogu võitluse ajalugu tööaja lühendamise eest. Aastasada tagasi töötati 16 tundi päevas ja inimesed elasid viletsuses, nagu Inglismaal ja mujal. Nüüd töötatakse 8 tundi — palgad on tõstetud ja töölisele on võimaldatud paremat elu — ometigi ei või keegi kaevata, et majanduselu oleks läinud tagurpidi.

Seepärast oli kongressil lõplikul arutusel tööaja lühendamine 40-tunnisele töönädalale üleminekuks. Seda taheti läbi viia tööstuses, kaubanduses ja ärides. Vastavad eeltööd ja esimene lugemine teostati varemil aastail. Kongressi pidi vaid vastu võtma sellekohase kongressiooni ja soovitava riikide valitsustele selle kehtimapanemist. Olgu muu seas öeldud, et spetsiaalsed reformid leiavad ikka suuremat ja suuremat tähelepanu riikide sotsiaalsete muudatuste tõttu. Paljudes riikides on tugevad töölisorganid, kelle mõju sotsiaalpoliitikale on suur. Paljudes riikides on töölised kätte saanud poliitilise ülemvõimu ja seega kindlustanud endile ka valitsuse esindajate poolehoidu. Nii suureneb aasta-aastalt sotsiaalseid reforme pooldajate hulk ja see avaldus töökongressil vastavate gruppide — tööandjate, töövõtjate ja valitsusesindajate — koosolekul.

Siiski lükkati otsuse tegemine tööaja lühendamiseks edasi järgmistele töökongressidele. Mispä-

rast? — küsib ehk mõnigi — kas siis selle poolt on vähe esindajaid?

Siinkohal tahaksin tuua mõningad motiivid mis sundisid selle küsimuse lõplikku arutamist edasi lükkama. Elame relvastuse ajajärgul, mida tingib pinev olukord ühelt poolt totalsete ja teiselt poolt demokraatlike riikide vahel. Relvastamine on ebanormaalne nähtus, যা sunnib pingutama tööstusi toodangu ebanormaalsele koormatusele. Kui nüüd vähendatakse tööpäeva, siis demokraatlikud riigid osutuvad halvemas olukorras olevaiks kui totalset riigid ega suuda vajalisel määral hoida toodangut totalsete riikidega võrreldes. Kui midagi juhtub ja totalset riigid tungiks kallale, siis võiksid demokraatlikud riigid osutada kaotajateks. Siis poleks mingit kasu sotsiaalsest edust ega vahepeal teostatud uuendustist. Vallutaja raske saabaks oleks need kõik kõrvaldanud. Olles sellel veendumusel pidid mitme maa valitsuste esindajad, hoolimata et nad isiklikult kaitsevad tööaja lühendamist, esitama kompromiss-ettepaneku. Seetõttu võeti ükmeelselt vastu kõikide gruppide poolt üllatoodud seisukoht.

Kongressiooni hulgas võeti vastu rändtöölise kohta käiv kongressioon. See korraldab võõrsil palgatavate töölise teenistuslepingut ja tingimusi. Meie oludes on sellel kongressioonil tähtsus Poola põllutöölise kohta. Samuti võeti vastu pärismaalaste töölepingute kohta käiv kongressioon. Erilist tähelepanu leidis autojuhtide küsimus, mis korraldati sellekohase kongressiooniga ja puudutab nende töö- ja teenistustingimusi.

Kaevurite tööaja lühendamise ettepanek jäeti samuti veel lõplikult lahendamata, nagu see sündis üldise tööaja lühendamise eest.

Veel võeti vastu mõningad rekomendatsioonid õpilaste väljaõppe korra ja tingimuste kohta.

Kongressil oli arutusel samuti Rahvusvahelise Tööstusbüroo direktori aruanne, mille juures paljudest maadest kõnelejad andsid ülevaate oma maa sotsiaalpoliitilisest olukorrast.

Nii, üldiselt, kongressi kohta. Nende ridade kirjutaja peab kongressil viibimist veelgi tähtsamaks seetõttu, et seal võimaldub kokku puutuda mitmesuguste maa töölisliikumise juhtidega ja vahetada nendega mõtteid töölisliikumise arengu üle. Seekaudu omatakse juure kogemusi ühel ja teisel alal, teiseks aga kõvendatakse kontakti rahvusvahelises ulatuses ning saadakse julgustust edaspidiseks tööks kohtadel.

A. Offenbach

Mis on uut Rumeenias?

RUMEENIA olud ei erine palju Eestist, seepärast poleks mitte huvitusetu vaadelda sealsete sündmuste arengut. Nende ridade kirjutajal oli võimalus kokku puutada Rumeeniast pärit töölislikumise tegelasega, miskaudu avanes võimalus kuulda üht-teist ka sealsetest oludest.

Kõigepealt märkis usutletav, et Rumeenias, nagu Eestiski, on poliitiline režiim muutunud. Poliitilised parteid on kõrvaldatud. Keskseks kujuks on muutunud kuningas Karl II, kes koondas maa poliitilised jõud enda ümber. Lähtekoht oli järgmine: rahvas moodustab endast terviku, jagunedes vaid kihituste alusel. Poliitiliste parteide süsteem lõhkus seda tervikut, killustades neid kihitusi ja asetades inimeste võitluspinge parteilise kuuluvuse alusele. Et saavutada seda tervikut, selleks tuli poliitilised parteid kõrvaldada.

— Kas tööliskond sel alusel leiab oma huvide küllaldast kaitset?

— Nagu öeldud, sünnib grupeerumine kihituste alusel. Suurema mõju omandavad need töötavad kihid, kus intellektuaalsus ja hariduslik tase on kõrgem. Meil on kaks seaduseandlikku asutist — riigipäev ja senat. Riigipäevale on jagatud 258 kohale kolm gruppi ühesuguse saadikute arvuga. Need grupid, andes igaüks 86 esindajat, on järgmised: 1) põllumajandus ja käsitöö, 2) kaubandus ja tööstus ja 3) vaimutöö kutsed. Viimane grupp koosneb kindlasti vähesest isikute arvust, kuna põllumajanduse gruppi koondub 85—90% kogu rahvastikust. Järelikult siin kehtib mitte kollektiivi, vaid haridusliku tsensuse vahetõttu. Mida tööliskond sel alusel realiseerib, võite ise arvata.

— Ja senat?

— Senat moodustatakse 88 valitud liikmest, 88 nimetab kuningas. „Valitud“ senati liikmed valitakse vastavate kutseerinduste kogude juhatuste poolt. Nagu näete, on meie maa valitsemise viisid tugevasti erinevad poolteise aasta eest olnutest.

— Kuidas töötavad uues režiimis töölisorganisatsioonid?

— Nagu teate varemalt, on ametiühingud kaotatud ja nende asemele loodud kutseorganisatsioonid töministeeriumile alluvuse põhimõttel. 1. mail peeti nende kutseorganisatsioonide üleriigiline kongress, millel refereerisid riigi kõrgemad ametnikud. Seal võeti vastu resolutsioon, milles kiideti heaks uue süsteemi kehtimapanek tööliskonna organiseerimisel ja tänati sellekohaseid asjaalgatajaid. Ühtlasi võeti vastu otsus, millega töölised peavad loovutama ühe päeva teenistuse riigikaitse fondi heaks. Kongress palub valitsust jätkata sotsiaalpoliitilist seaduseandlust, kuna töötava rahva olukord on

raske. Lõpuks oli üleskutse Rumeenia töölisile liitumiseks kutseorganisatsioonide ümber. Lõpuks kogunesid saadikud rongkäiku ja defileerisid mööda kuningas Karl II palkonist. See oli kõik.

— Ja mida tegid trükitoölised?

— Eks need kuulu samuti kutseorganisatsiooni, olles juba varemadel aegadel tugevasti organiseeritud. Organisatsiooni tugevuse tõttu ei tulnud neil esile juhtide vahetust, muutus vaid nimi ja võimu suurus — aga seda võimu jätkatakse traditsioonide alusel vabametiühingulises vaimus.

— Kus leidis see väljendust?

— Viimasel trükitoölaliste kutseorganisatsiooni koosolekul Bukarestis. Seda koosolekut juhatas endine ja praegune esimees G. Urzica. Sellel koosolekul märgiti avasõnas, et trükitoöstuse olukord on raske. Palju ajalehti on kinni, trükitoode ilmumine on raskendatud tsensuuri tõttu ja seetõttu peavad trükitoölised kannatama tööpuuduse all.

— Kas selline tööpuudus esineb üle riigi?

— Peaaegu — vahest Bukarest on ehk eelistatumas olukorras. Cluj linna esindaja kurtis, et hoolimata uue ajajärgu loomisest pole graafilise ala olukord sugugi paranenud. Bacau esindaja avaldas kartust, et sundusliku organiseerimise põhimõtte läbiviimisel meie muutuksime vaid riiklikeks asutisiks ja sellega kaotaksime oma mõju tööliskonnas. Chisinau esindaja tõi ette raske olukorra kohapeal, kuna lehtede kinnipanemisega on viimane leib kadunud. Lõpuks märkis koosoleku juhataja kokku võttes, et trükitoölised ei peaks endale looma illusioone uuest korrrast ja võimalikest paranemisist. Töö ja kapitali vahel jääb ikkagi püsima vastuolu ja seepärast peame ikkagi hoidma ühte oma organisatsiooni ümber — hoolimata selle isearaldusist ja raskest ajast — nii kindlustame endile parema kaitse oma huvidele.

*

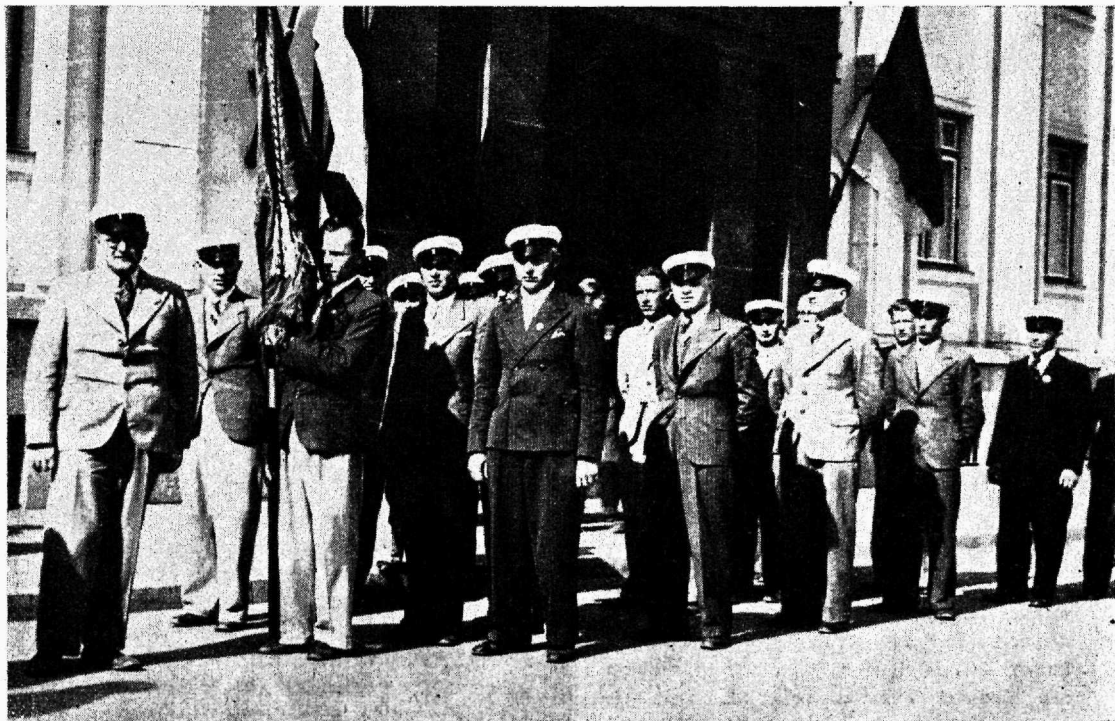
Nii, üldiselt, on Rumeenia tööliskonna olukord. Ühtlasi on need olud õpetuseks, millist teed ja seisukohta pidada ka meil. Hoolimata üksteisest kaugelolekust, leiame ometigi nii palju ühist, et Rumeenia kolleegide mõtted võivad väga hästi passida ka meile.

Ehitustöölise ühingul

on kibe palga- ja kollektiivlepingu võitlus parketi-töölisile. Konflikt kestab juba pikemat aega. Kuna parketitöölisi on vähe ja nad kõik on organiseeritud, siis seisavad kõik tööd sel alal. Pere-mehed ähvardavad tuua töölisi Lätist, kui töölised järele ei anna. Loodetavasti see kava mõjub ja parketitöölised saavutavad võidu.

Meie organisatsioonidest

Tallinna Trükitöölise Ühingu meeskoor Tartus

„Eestlane on laulev rahvas,“ öeldakse. Ning „laul on elu sisu“, ütlen mina. Aga laulust tüdunud näib olevat Eesti rahvas. Niisugune jäi mulje Tartust. Tõsi. Kõik laulud lauldi läbi kaks korda, kuid seda tehti lauljate eneste soovil, kes ei saa lahti halvast tavast, et teiskordselt peab tingimata laulu juhataja helilooja. Ei küsita, kas laul publikule meeldib. See maksku raha ja olgu rahul.

Ent puudusi esines ka mujal. Rahvast oli tõesti palju. Aga ta tahtis kuulata ka head laulu. Head laulud ju olid, kuid puudusid juhid. Vist on needki sagedaist laulupidudest tulpinud.

Meil oli seekord vedanud. Olime esimene koor välismaalaste järel rongkäigus. Kuna puudus koori nimesilt ning meie järel oli Tallinna Meestelaulu Selts, peeti meid välismaalaseks. Kah au!

Vaba aega oli kooril vähe. Nii taheti külastada tada Tartu kolleege. Ühingu ukse taha jõudsime

laupäeva õhtul kell 21. Ühing oli suletud. Teisel päeval tegime sõidu mootorpaadiga Emajõel, sellegi ainult tingimusel, et olgu kapten tunni pärast tagasi. Muidu ei jõudnud.

Öökorter oli hea, ainult jaamast liig kauge. Õled liig tolmused. Söögid-joogid odavad ja läbi öö saadaval. Palju tänu tartlasile!

„Vana Jaan“ on ikkagi õige populaarne. Ametlike isikute, või nagu viimasel ajal öndsa tsaariraja vaimus ajalehis kirjutatakse — „kõrgete külaliste“ — vastuvõtt oli Jaani oma kõrval päris jahe. Sooja aplausi said ka lätlased, kuigi nad käitusid nagu jääpangad. Vaid mõni üksik naeratas, kui meile vastati — elagu. Teisel päeval lahkumisel, tuli mitmeid lätlaste salku vastu „ülevas meeleolus“. Need olid üsna lahked ning aiva hüüdsid meile elagu. Mine sa mõista lätlast!

H. R.

Uusi liikmeid tuleb juure

Juhatusel koosolekul 31. mail võeti vastu 2 uut liiget, 17. juunil — 4, 28. juunil — 19. Seega kokku 25 uut liiget. Liikmete nimestikust kustutati Aleksander Mägi (Kuressaares) ja Evald Oss (Tallinnas) väljaastumise tõttu. Surma läbi lahkus Heino Merilo (Tallinnas).

Organiseerumine jätkub

Tallinna Trükitöölise Ühingu alla organiseerus G. Pihlaka paberitarvete tööstus. Tänu energilisele tööle nimetatud käitisel, on peaaegu kõik töölised astunud ühingu liikmeks.

Raamatukogule uued kapid

Ühingu raamatukogu kannatas juba pikemat aega raamatukappide nappuse all, kuna ühing on tellinud hulk uusi raamatuid. Selleks telliti juure kaks uut kappi, mis saadi hiljuti kätte. Kapid läksid maksma kokku 290 krooni.

Osavõtt Tartu laulupeost

Tartus peetud laulupeost võttis osa ühingu laulukoor. Ühingu esindajaina viibisid laulupeol A. Schönberg ja A. Treiman.

Uued usaldusmehed

„Noole“ trükikoja usaldusmeheks kinnitati Alfred Laan, „Librise“ trükikojas Villem Sepp. Pihlaka köitekotta määrati usaldusmeheks kolleeg H. Pangsepp.

Näitering

teostas 11. juunil oma teiskordse küllasõidu näidendiga „Potilöövi perenaine Ohtu, sealse ÜENÜ kutsel. Kaasas oli ringil oma bajaan, millega avanes ohtulasil võimalus vahetpidamatuks tantsuks peol.

Ringi eest oli kohapeal hästi hoolitsetud. Näidend õnnestus hästi. Ohtulased ootavad näiteringi uuesti külla augustikuus.

Noorterangi

esimese üritusena toimus 4. juunil sõit Aegviitu, liidu puhkekodusse. Kohal oli teelaud tantsuga. Et puhkuseleilijaid mitte segada, siirduti aegsasti metsa, kus tehti laagrituld ning lauldi-naljatleti. Väsinuina — vabandust, noored ei väsi ealeski — siirduti siis puhkama.

Hommikul oldi aegsasti jalul. Tantsiti, mängiti palli üle pesunööri (liidul puudub pallivõrk), jalutati ümbruses ning nii ja teisiti, ikka nooruslikult-reipalt, möödus päev.

Praegu peab Noorterangi suvevaheajaga. Uue tegevushoaja algusena teostub kuuldavasti uus väljasõit Vääna.

Noorterangi hooldajaks kinnitas Kultuurtoimkond Noorterangi palvel H. Raiglo kultuurtoimkonna nõukogust.

Meeskoor Soomes

TTÜ meeskoor tegi kaasa Tallinna ühingu Soome sõidu. Tallinnast väljuti ilusa ilmaga. Soome jõuti seega kõigiti korralikult ja heas meeleolus.

Juba samal õhtul tuli kooril esineda ühiskoosviibimisel. Laulud said kõik hea vastuvõtu osaliseks. Suur edu oli samuti kooriga kaasa sõitnud hääleseadjal Karl Otsal, kes esines koori saatel väikese soomekeelse soologa. Ühtlasi toetas ta ka koori tenoreid teisis laules. Olgu see heaks eeskujuks kõigile ühingu häile meeshäälile, kes millegipärast ei pea sobivaks või vahest oma häälele mittekohaseks (suuruse mõttes) ühingu kooris kaasa laulda. Saadagu teadlikuks: iga oma häält valitsev laulja võib laulda igasuguses koosseisus lauljatega, ilma et ta teisist välja kostaks või oma häälele liiga teeks.

Küllaltki kindla solistina esines ka meeskoori liige T. Ers.

Soomlasil olid trükitud õhtu jaoks erilaululehed. Neis oli meiegi koori kavas olev Kappeli „Oleksin laululind“, edasi meilgi populaarne „Nii mina, neuke, sulle laulan“ ja „Viljandi paadimees“. Viimane on praegu soomlasil lemmiklauluks, sest seda paluti meil lauas mitu korda laulda.

Tagasisõidupäeva hommikul lahkusid hrad Ots ja koorijuht Laurimaa. Neid saatis koor lahkumislauluga. Õhtusel lahkumiskohvil laulis koor seepärast kooriliikme H. Raiglo juhatusel Tümpu „Lahkumise laulu“ ja Härma „Meeste laulu“. „Lahkumise laul“ võttis soome õrnemal sool vee silma. Kadestati meid, kuna neil polevat aega töö tõttu laulu õppimiseks. Nähtavasti soome veljed ei tea, et meie õpime oma laule pühapäevahommikuti. Küllap neilgi oleks siis aega.

Sadamasa kogunes koor laevaninasse ja hüüdis saatma tulnud soomlasile kolmekordse „elagu“, millele soomlased sadamakaitl vastasid samaga. Selle tagajärjel tekkis õige elav meeleolu ja vastastikused hõiked kaikusid ning rätid lehisid niikaua kui kumbki lahkuv pool asus veel silmapiiril.

Tagasisõidul oli ilm tormine. Igasuguste ebameeldivuste vältimiseks kogunes noorem pere kokku ja lõi vägevasti laulu kogu sõidu aja. Löödi isegi tantsu ringmängulaulude saatel. Parim rohi merehaiguse vastu on laul!

Sadamasaust sõideti sisse vana vägeva „Eestimaa, mu isamaa“ helid ning lõpetati reis „Lahkumise laulu“ ja „Hakkame mehed, minema“ saatel.

Soome sõidust jäi kooril parim mulje ning olgu siinkohal edasi antud Meeskoori siiraim tänu Soome ametivendadele sõbraliku külalislahkuse eest.

H. Raiglo.

Helsingi külaskäigut

Villem Sepp

Tallinna trükitöölise vastukülaskäik Helsingi ametivendadele kujunes ettearvatult väga osavõtu-rohkeks. Sõitjaid oli ligi 110.

Sinnasõit a-l. „Aegna!“, peaaegu tuuletu ja päikesepaistelise ilmaga, möödus kõigiti ladusalt. Sõidul viideti aega nii, nagu kellelgi õnnestus. Kes rändas laevas sihitult edasi-tagasi, kes oli varustatud kirjandusega, kel olid aga kaardid kaasas, see organiseeris bridžikamba.

Helsingi kaljurahnude vahele jõudes jäeti aga need ajaviiteharrastused sinnapaika. Neid kalju-saari ja -saarekesi, mõnel leiduks ruumi vaid istu-miseks, on Helsingi-eele meri tihedasti täis. See-pärast tuli lootski aegsasti laevale, et meid vipe-rusteta neist salakaridest, mis nähtamatuna vee all varitsevad läbi sadamasse juhtida.

Soomlased, eesotsas kolleeg Arvo Hällströmiga, olid meie vastuvõtu sadamas korraldanud väga asjalikult. Pärast käepigistusi ja jälleägemisrõ-muavaldusi, kusjuures igale külalisele soome nei-dude poolt kinnitati rinda Soome-Eesti lippudega trükitud punase lindiga rinnamärk ja kätte anti külaskäigu kava, laoti meie kohvrid veoautole ja viidi ära. Kohvritest vabanenuna siirduti sadamast rühmadena, igal rühmal organiseerijaks juhiks soome ametivend, ostusid tegema ja Helsingi äri-elu vaatama.

Esmakordseil Helsingi külastajail oli palju näha ja vaadata. Ja või siis aegagi oli kõike näha. Tuli ühtlasi hoolitseda selle eest, et suure liikle-misega äritsentrumis inimesile sülle ei jookse ja tänava ületamine ristlevate sõidukite vahelt oli päris surmanumber. Lahkete Soome ametivendade juhtimisel jõudsime ikkaagi õnnelikult käia ja näha ning osta, mida keegi soovis.

Helsingi suuremad kaubamajad on niivõrd, võiks öelda ameerikalikult, laiculuslikud, et nii mõnigi ei osanud sealt leida, mida ta otsis, kuigi kõike, nõõpnõelast kuni autoni, oli saada. Suur nelja-viiekordne ehtis on kuni katuseni kaubamaja all. Neli-viis lifti, nägusate mundris lifti-tüdrukute juhtimisel, on ostjaskonna teenistuses. Pealeselle veel liikuvad trepid. Muudkui astu trepiastmele, toetu käsipuule ja sõit järgmisele korrale läheb lahti.

Üks mees tähendas hiljem: „Ma ei saanud sealt muud kui liftiga sõita, aga mida otsisin, seda ei leidnudki. Küsida ka ei saanud, sest soomlane vaevalt oskab muud keelt kui seda, mis ema õpe-tanud.“

Keelega oli tõest häda. Suures Stockmanni kau-bamajas mõni üksik enam-vähem oskas saksa keelt,

kuid venelasi ja vene keelt soomlane ei sallinud, nii et sellega parem ära minegi lagedale.

Ostud tehtud, sõitsime trammiga Helsingi trüki-töölise kodusse, kuhu ka meie kohvrid vahepeal olid päralt jõudnud.

Helsingi trükitöölisel on hiljuti valminud moodne seitsmekordne oma maja. Alumisel korral on suur pidusaal, mahutavusega 400—500 inimesele, ühes kõrvalruumidega. Teisel korral asub nägus restoran-kohvik. Kolmandal korral on ühingu ja liidu asjaajamisruumid, lugemistuba, raamatukogu jne. Ülemistel kordadel on elukorterid. Muidugi ei puudu ka lift.

Kavakohaselt pakuti meile päraltjõudmisel otse-kohe kuulsat soome kohvi. Sellejärele oli paar tundi vaba aega kohendamiseks järgnevas pidu-söögiks.

Meid oli sõitnud nii arvukalt, et soome ameti-vendade jaoks jätkus pidulauas ruumi vaid vähes-tele, peale ametlike vastuvõtjate. Rikkalikult kaetud pidulauas, kus ei puudunud hoogsad lauakõned nii ühelt kui teiselt poolt, ja TTÜ meeskoori ettekannete saatel hr. M. Laurimaa juhatusel ja Estonia ooperisolist hr. Karl Ots'a tüsedal toetusel möödus aeg õige lõbusasti. Pidulauas kingiti igale külalisele nägus album Soome vaadetega linnulennult, mille esiküljeks oli Helsingi trükitöölise maja pilt vastava allkirja ja külaskäigu kuupäevadega. Lõpuks oli jalakeerutus heliplaadimuusika saatel. Pidasöök lõppes kell 2 hommikul, mille järele korraldati magamisasemed.

Kui saabumispäeval oli ilus päikesepaisteline ilm, siis järgmisel hommikul oli pilvine ja para-jasti, kui algasime oma ringkäiku linnaga tutvumiseks, hakkas tagasihoidlikult vihma tibatama. Esialgu nagu katseks, kuid võttes üha rohkem hoogu kukkus lõpuks kallama ja päris soomeliku visadusega, ühtlaselt päev läbi ja pool öödki veel otsa otsa. Aga ega soome vihm veel eesti inimesi roo-välja, koju tagasi löönud.

Esimene käik oli Presidendi lossi. Kõik vastu-võtu-, valged, sinised ja muud värvi saalid ning Presidendi töötoadki näidati ära. Iga ruumi ise-ärasuse, maali ja skulptuuri kohta anti seletusi, kuid soome keeles ja sellest jäi kahjuks palju arusaamatuks.

Järgmine käik oli Eduskunna hoonesse, mis on oma luksusslikkuselt ainulaadsemaid. Suured vie-kordse ehituse laiad trepikojad ja trepid on teh-tud ehtsast poleeritud itaalia valgest marmorist.

Üheteiskirjapaino trükikojas, kuhu oli meie järgmine käik, oli palju näha. Eriti huvipakkuvad olid monotüüp-ladumismasinad. Meil Eestis neid mujal ei ole kui ainult Riigitrükikojas. Kõigi masinate töötamist demonstreeriti.

Kui trükikojas oli kõikjal valitsenud puhtus ja kord, siis trükikoolis, mida meile järgnevalt näidati, oli see piinlik.

Trükikool on Soomes mõeldud tööstusõpilaste õpetamiseks ja täiendamiseks nii teoreetiliselt kui praktiliselt. Õpetatakse ladumist, nii masinal kui käsitsi, trükkimist, köitmist ja linoollõiget.

Iga tööstus on kohustatud oma õpilasi sinna saatma ja maksab ka õppemaksu. Õppeaeg koolis on kolm aastat.

Meil oli ka võimalus näha vastlõpnud huvitavaid õpilasnäitusi.

Trükikooliga lõppes selle päeva ametlik kava ja neil, kes juba varem ei olnud oma kavale üle läinud, oli selleks nüüd paras aeg. Küllastati Helsingi kohvikuid, lokaale ja muid sääraseid kohti. Aga kuna eelmine öö oli magamata, siis otsis suurem osa juba aegsasti oma kotid üles, kuid oli ka neid, kes kasutasid ära maksimaalse aja, s. o. kella kaheni hommikul, misajani kestis valvekord uksele, ja veel vähem oli neid, kes selle aja ületasid. Kus selle vihmaga ikkagi olla!

Rännakurohke päeva ja puudujäänud eelmise öö tagajärjel oli sel ööl rahu majas.

Tagasisõidupäeva hommikul einestati juba varakult. Ilm oli päikesepaisteline, kuid puhus kõva tuul, ja see ei töotanud just mugavat meresõitu.

Sel päeval küllastati veel olümpia staadioni, kunstimuuseumi, loomaaeda, surnuaeda (kes teadsid, käisid A. Sirgu hoida vaatamas), krematooriumi ja muid kohti. Tehti ka trammiring sõitu läbi Helsingi, mis on seal odav lõbu. Ühe (1) soome margat eest (8 senti) sai tubli tund aega sõitu. Märkamatult saabus aeg, mil tuli koguneda ühisele lahkumiskohvile, kus TTÜ esimees hr. Rebane tänas lahke vastuvõtu eest ja avaldas lootust soome ametivendi õige pea meie külalistenäitajana Tallinnas näha. Soome trükitehnikaliidu sekretär hr. A. Hällström hoogsas ja kõigile arusaadavas keeles ütles tänu tulemast ja rõhutades sugurahvaste ametivendade südamlikku sõprust, selle hoidmise ja süvendamise vajadust, soovis palju jõudu tööks ja püsivust paremate töötingimuste kättevõitlemiseks, mis praegu nende omast on poole halvemad. TTÜ meeskoor kandis ette mõned lahkumislaulud ja peagi oli aeg niikauge, et tuli võtta oma kimpsud-kompsud ja laevale rutata.

Sadamas veel viimsed käepigistused ja lahkumissõnad ning kell 17 hakkasid, mahajääjate vii-

bete ja lehvitude saatel, a-l. „Suomi“ võimsad masinad tööle, et meid üle lahe igapäevase töö juure tagasi tuua.

Tuul oli küll natuke järele annud, kuid laev kõikus siiski kaunis tugevasti. Tehti meeleolu, lauldi, naljatati ja püüti kõigiti vältida mõtlema sti sel- lele, mida kardeti, kuid see kõik ei aidanud. Paar tundi sõitu peeti vastu, kuid siis võis juba mõle- mast soost reisijaid reelingul kumardamas näha, ülekaal, nagu igal pool, õrnema soo käes.

Kell 10 õhtul jõudsimme Tallinna, kus tuli oma kohvrite sisu ette näidata. Igal oli küllakostina kaasa toodud Soome odavat lõunamaa puuvilja ja mõnigi kartis neist ilma jääda, kuid tolliametnik ei pöörnud neile mingit tähelepanu, küsis vaid: „Uusi asju ei ole?“ Küllap paljudel oligi, kuid kõik läks libedalt.

Tallinn, 15. 7. 39.

Leige osavõtt

Kultuurtoimikond korraldas 17. juulil väljasõidu Põllkülasse. Kahjuks suhtub liikmeskond leigel- listesse väljasõitutesse ja autobusse kogunes vaid 13 sõitjat. Loomulikult kandis kogu üritus suurt kahju, kuna raha autobuse eest tuli ikkagi maksta olgu sõitjaid kui palju tahes. Nii kaob huvi korraldada selliseid väljasõite.

Fotoringi huvisõit samal päeval teostus vaid kahe osavõtjaga. Õnneks polnud siin tegemist rahaliste kuludega.

Kultuurtoimikonnal tuleb otsida teid, kuidas edaspidi korraldada väljasõite ja äratada nende vastu liikmete huvi.

Eesti-Soome maavõistlus

Jalgpallis tahetakse korraldada 5. augustil s. a. Tallinnas. Sellekohasele ettepanekule vastas Soome Trükitehnikaliidu Liit jaatavalt. Soomlased jõuaksid Tallinna laupäeval kella poole 4 ajal tuleva laevaga ja võistlus peetakse õhtul kell 7. Selleks puhuks tahetakse üürida Tallinna staadion.

Soome liidu sekretär A. Hällström teatas ühtlasi, et ta ei saa isiklikult maavõistlusele tulla, kuna samal ajal peab ta sõitma Kopenhaageni, et osa võtta rahvusvahelisest trükitehnikaliidu kongressist. Muide arvab kolleeg Hällström, et eestlased võidavad 2:1, kuna sporditoimikond arvab, et võistlus lõpeb 2:2.

Elame — näeme!

Hõimuveljede pealinnas

H. Raiglo

Ammukavatsetud sõit Helsingi teostus nelipühil. Kuna kaasa sõitis palju ühingu noorem-aktiivsemat elementi, kujunes kogu küllasõit ettearvatult lõbusaks.

Sadamas oli saatjaid vähe. Paaril mehel jäi vast maha naine, kuna pruudid endastmõistetavalt kaasa tulid või võeti — nende vastu on ju kohustus suurem! Kuid oli hea hulk poissmehigi, ühel neist pruut Soomes.

Oli meil koorgi kaasas, kuid Helsingi jõudes oli sillal meie laeval kaasa sõitnud „õdesid-vendi Isandas“ vastu võtmas mingi orkester, kes lõi vägevaid hingevalu marsse. See surmas igasuguse helilise tervituse soomlasile.

Vabanedes kohvrest, millised ära toimetati veokiga, külastati ärisid, kust osteti kaunis oht-rasti, sest meie inimesil on ikka nõrkuseks igas suhtes välismaa ja välismaine. Tekstiilsaaduste ja ka nahakaupade hinnad on üldiselt samad kui meilgi. Mulle aga kinnitas juba paar aastat Soomes elunev koolivend, et tekstiilsaaduste kvaliteet olevat meie omast palju halvem. Seega väike hinnavahe toob pigem kahju.

Odav on Soomes puuvili, kuid mitmel pool oldi turistide tõttu hindu tõstetud. Seega ei esine sää-rane pahe üksi meil.

Äridest liiguti Soome Trükitööliste Liidu majja. Too on viiekordne hügielehitis, evides ka restorani, mida peab liit.

Mehed paigutati suure saali, naised teisele korrale tuppa. Sinna oli keeldud meestel minna isegi päeval! Nii kaugel on soome naised ses suhtes, sest neilt tuligi säärane korraldus. Paar meest, kes vist tingimata võõrsil tahtsid oma naise juures viibida, tegid seda siis päeval all saalis.

Vastuvõtukohv möödus karges põhjamaises meeleoluskelus. Aeti juttu ning siirduti siis pa-riks tunniks linna.

Helsingi on aina kivimajamürakate kagumik. Nägin vaid kolme puumaja. Kaljurahne on linnas kõikjal. Liiklemine vaba. Ei jooni ega kette. Tramme palju ja sõit neis odav — kõik liinid kolme ümber-istumisega à 1 soome mark.

Õhtul kell 8 algas ühine õhtusöök. Seal juba oli olemine elavam, millele mõjus mehine mees-koori laul, omavahelised laulud ja muudki olu-korrast olenevad ja tingitud seigad. Nii võeti vastu soojalt K. Otsa ja T. Ersi soolod. Viimase saatja klaveril — soomlanna — võõra noodi tõttu ei tul-nud hästi toime saatega. Ers laulis all saalis. Jät-tis siis laulu pooleli, ronis lavale, näitas preilile

näpuga noote ja laulis. Menu oli muidugi mitme-kordne.

Keskõisel tunnil, kui meeoleolu oli ülevaim, joodi kohvi likööri-ga, tantsiti ning loodi tutvusi. Natuke härmi tekitas koosviibimise täpiseal-ne poliitiline lõpp. Tragimad liikusid „linna pääle“ uusi tutvusi koju viima, naasid aga õige pea.

Vanemad inimesed tahtsid magada, noored ülal olla. Sellest tekkis siis väikesi ütlemisi, kuid hom-mikul oli kõik korras ning teisel ööl puhkas kogu meespere ühiselt väsimusest.

Esimesel ööl paar tragimat poissi tegid nais-tele öövisiidi. Nad löödi aga kohe agara naise poolt kiiresti välja. Hommikul liikusid küll kuuldused, et oleksid poisid suundunud otsemad nende agarate juure, oleks neil olnud soe ase kindel, ent mine tea kuuldusi! Küllap siis oluksid jälle kadedad teised.

Ei taha lugejaid vaevata kõigi seikade loenda-misega, ent peab mainima Eduskunna hoonet, raud-teejaama, kunstimuseumi, presidendi lihtsat elu-maja (ei söanda öelda loss) ja ka loomaeda.

Jäävad unumatuiks vanameistrite elulised ja värviküllased maadid. Tundub otse imelikuna, kui-das nende kõrval leidub koht tänapäeva sageli värvipaletena, mitte maalidena, näivail kunstiteo-seil.

Jääb meele jäärkarude vastik lõhn, suur reibas isakaru kaljupuuris, edasi paar mudaaugus pa-terdavast noorkaru (säärane oli tõesti nende puur). Siis otse ülbe üleolekuga meisse suhtuv aiatsas istuv isavau. Edasi kurvasilmsed öökullid, kotkad, tülpinud metshärg oma vihase kaasaga, unised põhjapõdrad, uudishimulised mustad kaarnad ning pead kõrgel hoidev laama.

Lahkumiskohvil viibis vähe soomlasi. Meeskoor laulis paar laulu koorijuhil „aseaine“ juhatusel. Esimene laul, K. Tümpu „Lahkumise laul“, meel-dis ja mõjus soomlasile tublisti. Hoogne oli ka M. Härma „Meeste laul“.

Kavatseti laevaltki laulda, ent kohal oli jälle „vendade“ orkester, laevalt vastati neile lauluga. Nii ei jäänud muud kui koorijuhil „aseaine“ käis õppis esimees Rebaselt ruttu selgeks „Eläköön Hel-singin kirjatyöläiset!“ ning paiskas selle sillale. Sellele järgnes meeskoorilt kolmekordne „elagu“ ning soomlaste tormiline vastus. Tekkinud meele-olus toimuski ärasõit, mille lõpu loete sama aja-kirja numbrist pealkirja all „Meeskoor Soomes“ kolmest viimasest lõputaandest.

TTÜ meeskoor Pärnus

23. ja 24. juunil toimus Pärnus Pärnumaa VII laulupidu, mis läks ühtlasi Pärnu 100-aastase supelasutise juubelinä. Nii olid siis pidupäevad nii maa- kui ka linnarahval ühised.

TTÜ meeskoor on teinud sel suvel reisi Soome, on võtnud osa Tartu meeslaulupäevast ja reisidele otustati lõpp-punkt panna Pärnu sõiduga.

Sõit läks lahti 22. juuni õhtul. Kasutada olid muidugi meie susla „salongvagunid“, mis on oma värvuselt pruun-punased ja millega veetakse harilikult loomi ja muud ostetavat-müüdavat. Ja neidki „salongvaguneid“ oli napilt. Aga ega see sõitjate tuju just eriti rikkunud. Lasti laulu ja vahest ka sekka pisut teravat pilget-torget — muidugi seda kõike heatahtlikult. Mõnel jätkus isegi ruumi ja aega kaardimänguks.

Pärast niisugust 6-tunnist „kosutatavat“ sõitu oli Tallinna laulurahvas Pärnus. Öömaja oli korraldatud koolimaja, kuhu oli pandud päris korralikud õled põrandale (Tartus igatahes oli pisut sasipuru põrandal).

Imelik jah, kui arvata, et inimesed olid nüüd reisist väsinud ja pidanuksid magama heitma, siis on see suur eksitus. Peagu kogu meeskond läks veel samal ööl „rännakule“. Mis nad tegid või kus nad käisid, seda ei tea peale asjaosaliste keegi. Ja ega niisuguseid asju ka nii päris avalikult räägita. Kuid järgmiseks päevaks rongkäigu alguseks olid mehed kohal. Üks, kartes hiljaksjäämist, kihutas autoga veel viimsel veerandtunnil rongkäigule.

Rivi oli ju meil päris tore. Ees marssis meile kõigile väga tuntud ja lugupeetud August Rebane, tema jälgedes sammus lipuga Ojala, keda assisteerisid Laasnurme ja Totsas. Tagapool oli terve trobikond reamehi.

Järgnes lauluväljakul laulupeo avamine kogu oma kõnede ja tseremooniatega. Arvan, et ma selle osa juures ei peatu, kuna see väevalt kedagi huvitaks. On ju sellest kogu ajakirjandus küllalt paatanud.

Vaba aega kasutas igauks nii kuidas kellegi maitse oli. Rebane igatahes ostis juubelipostmarke ja laskis neid laulupeo templiga varustada. Küll saatis ta neid kodu- ja välismaale, ligidale ja kaugemale. Kolmas siis veel muuseumides, kirikuis jne. Osa inimesi aga siirdus randa. Kuna ilmad olid viluvõitu ja vesi jahe, siis ei leidunud suplejaid peale meie Laasnurme. See arvas, et vesi olevat „paras“. Teised kodakondsed otsisid vilu tuule eest varju kohvikuis ja mõni vist isegi kõrtsis. Kiiresti möödusid need paar päeva ilusas Pärnu supellinnas.

Tagasisõit algas jälle igavese sigina-saginataga. Pidi peagu maha jääma „Lootuse“ segakoor, kuna kaubavaguneist oli jällegi suur puudus. Olukorrast saadi nii üle, et meie võtsime poole „Lootuse“ koori oma „erasalongi“. Tihe see olemine oli, aga selle eest olid jälle näitsikud kambas. Ja kes siis nuriseb...

Kui „susla“ rattad juba mööda roopaid veeresid, siis läks alles pidu ja pillerkaar lahti. Mõnes vagunis tehti päris ehsat maa „simmanit“. Haripunkti saavutas meeoleu Rapla jama. Oli seal perroonile endale positsiooni võtnud orkester, kes mängis igasuguseid tantsulugusid. Rahvas kasutas seda tantsuvõimalust ka maksimaalselt — tantsisid isegi väga soliidseis aastais muusikamehed ja teised tegelased. Arvan, et niisugust pidu-peret ei näe Rapla tihti.

Kord oli ka haruldaselt eeskujulik — peetuna rahva enese poolt. Mulle tundub, et ei ole vaja igasuguseid kõisi ja kette. Need sokutavad inimesele sinepiraasuke siidamesse ja ahvatlevad korda rikkuma. Raplas (samuti ka Pärnus) polnud midagi „strengi“. Rahvas sai sellest nähtavasti väga hästi aru ja suhtus mõistlikule korraldusele väga korrektselt.

Saku jaamas oli kuulda paljudest vagunitest laulu „Ma olen õllepruulija“. Vist sobis laul selles jaamas.

Veel pisut sõitu ja on juba Tallinn. Kallist jumalagaajämist ja seda nii tuntud, peagu šlaageriks muutunud Türipu laulu „Lahkumine“ ja reisist väsinud laulurahvas tõttab koju puhkama, et järgmisel hommikul karmi eluproosasse paiskuda.

— e —

Tallinn-Tartu trükitöölised 4:2 (2:1)

Pühapäev, 23. juulil, võistlesid S. S. „Kalevi“ väljakul Tallinna ja Tartu trükitöölise jalgpallimeeskonnad Trükitöösturite Ühingult annetatud karikale.

Väli oli täis veeloike ja porine, mille all kannatas mõlema meeskonna koosmäng.

Esimene poolaeg oli mäng tasavägine, kusjuures Tallinn asus algul juhtima 2:0. Mõlemad väravad löi Veinberg üksiklābimurdest.

Teine poolaeg väsis Tartu meeskond ja seetõttu püsis mäng kogu poolaja nende värava all.

Poolaja keskel löi Kass kaks väravat juurde ja seis oli 4:1, kuid lõpul tartlased kiirel läbitungil vähendasid seisu 4:2, millega lõppes mäng.

Mäng oli korrektne ja vahekohtunik Saarnega olid mõlemad meeskonnad rahul.

E. L.

Uus moodus saada trükitoosturiks

Ajalehtedes ilmusid sõnumid, et keegi tundmatu isik oli tunginud Liivalaia tänavas asuvasse trükikotta ja viinud endaga kaasa kirjamaterjali kui ka trükimasinad 1.100 kr. väärtuses. Vargust kergendas asjaolu, et nimetatud trükikoda veel ei töötanud ja peremees ise viibis Haapsalus. Sõnum ütleb, et vargal ollakse jälil.

Kui uskuda seda teadet, siis näib, et ühe trükikoja võib isegi tasku panna ja ära viia kellegi märkamata. Nähtavasti on moodne tehnika muutunud nii täiuslikuks, et trükikoja vallasvara raskus on vaid sildis, mis võtab ruumi ja omab kaalu.

Meil on Tallinnas juba küllalt selliseid sildiga töötavaid pisitrükikodasid. Võib-olla tahtis varas puht ideelisisit tundeist aetuna vähendada selliste „trükikodade“ arvu ja ei pidanud paljudeks astuda selleks konkreetseid samme. Küll lähem juurdlus selgitab.

Igal juhul on mehel trükikoda taskus ja näib, millal sellega laagedale tullakse. Siiski — õpetlik näide „trükikoja“ sisseseade kaalust.

Statistikat trükitoostusest

Ametlike andmete järgi oli töötajate arv poliograafi tööalal järgmine:

	Suurettevõtted	Kesk- ja suurettevõtted kokku
Märtsis	1638	2142
Aprillis	1623	2132
Mais	1612	2120

Sellest nähtub töölilijate arvu vähenemist, mis on seletatav vallandamiste tõttu.

Keskmiseks tunniteenistuseks (sentides) suurkätis oli:

	Mehed	Naised
Märtsis	50,1	30,9
Aprillis	54,8	35,0
Mais	54,8	36,4

Näeme keskmise tunniteenistuse tõusu, mis tuleb kirjutada puhkuselemineku arvele.

Võrreldes reaalpalka ja noimnaalpalka indeksi liikumist möödunud aasta (1938) sama kuuga (= 100), on pilt järgmine:

	Noinaalpalk		Reaalpalk	
	mehed	naised	mehed	naised
Märts	107	105	107	105
Aprill	103	105	103	105
Mai	110	111	107	108

Aleksander Silberhand

1. juulil s. a. lahkus Eestimaa Trükikoja A/s. direktori kohalt Aleksander Silberhand, et siirduda oma kõrge vanaduse tõttu puhkusele.

A. Silberhand sündis 2. märtsil 1863. a. Tartus, kus ta ka 1877. a. H. Laakmanni trükikojas alustas kirjaladuja kutse õppimist. Olles edasipüüdlik oma kutsealal, on A. Silberhand enamik oma aastatest seisnud nii paljudegi trükikodade juhi kohadel. Eestimaa Trük. A/s. juhi kohale asus A. Silberhand 1925. a.

Kui siin veergudel A. Silberhandist kõnelda, siis väärrib tema isik küll täiel määral seda lugupidamist, kes ta pika rea aastate vältel on seisnud mitme trükikoja juhi kohal ja leidnud omale alluvate ja trükitoöliskonnas oma otsekohese, õiglase ja inimlike omaduste tõttu austust ja lugupidamist, sest A. Silberhandi ülesannete hulka ei kuulunud ainuüksi äri hea käekäik, vaid tema mureks oli ka töölisile inimväärsete palkade maksimine. Olles ise tõusnud n.-ö. „reamehest“ „kindrali“ kohale, oskas ta oma õiglase iseloomu tõttu hinnata oma alluvate muresid ja hädasid, mida vähesed tänapäeval suudavad. Ka oma vanu ametivendi, kes olude sunnil olid sattunud tööta olukorda, püüdis ta oma lahke käe väljasirutamisega tihti aineliselt abistada.

Need on A. Silberhandi kõrgelt hinnatavad inimlikud head omadused, mis tõstavad tema mitte ükski kui inimese, vaid ka kui juhi trükitoosturite esirinda.

Kogu trükitoöliste perel nii kohapeal kui ka väljaspool ei jääks muud kui tublike töömehele, kes on ära teeninud trükitoöliste peres üldise lugupidamise ja austamise, soovida, et tema vanaduspäevad oleksid muretud saavutuste töövil.

E. J. L. tegevusest

Koosolek 30. mail

Petseris mahapõlenud Linteri trükikojas töötavad töölised pöördusid liidu poole palvega toetada neid mõninga summaga töötuse fondist. Liidu juhatuse otsustas palve eitavalt, kuna nimetatud trükikoja töölised on senini ignoreerinud organiseerimist. — Liidu sekretär võtab osa Rahvusvahelisest Töökongressist Genfis, mispuhul otsustati sekretär vabastada tööst juunis ja tema kohuste täitjaks määrati abisekretär V. Kruustee. — Sekretärile tehti kohuseks tasuda Bernis Eesti Trükitoõliste Liidu liikmemaks. Volitati sekretäri võtma osa külalisena Zürichis peetavast Rahvusvahelise Ametiühingute Liidu kongressist. — Võeti teadmiseks sissetulnud kirjad ja aruanded. — Narva Trükitoõliste Ametiühingu organiseerimiskoosolekule referendina otsustati saata V. Kruustee. — Tallinna ühingu noorteringi huvimatkal otsustati võimaldada odavamatastu eest tube ööbimiseks liidu puhkekodus. — Korraldati puhkekoduga ühenduses olevaid asju ja kulusid. — Soome Trükitoõliste Liidult annetatud pilt otsustati edasi anda Tallinna Trükitoõliste Ühingule, tänades Soome liitu annetuse eest.

Koosolek 12. juunil

Narva Trükitoõliste Ametiühing annetas liidu puhkekodule 60,84 krooni, mille eest ühingule avaldati tänu. Nimetatud summa saadi Narva ühingu poolt korraldatud peo ülejäägist. — V. Kruustee andis aru organiseerimiskoosolekust Narvas, märkides ühingu aktiivsust organiseerimise alal. — Narva ühingu liikme Vinogradovi töötuse abi kohta võeti seisukoht, et tuleb käia töötuse fondi kodukorra alusel. — Kinnitati mitmesugused kulud. — Töötuse abile võeti Tallinna ühingu liige E. Grahe. — Propagandaminister A. Oidermaa avaldas soovi külastada trükitoõliste puhkekodu Aegviidus, milleks liidu juhatuse otsustas külaskäigu ajal saata liidu juhataste liikmeid ministrilt vastu võtma. — Puhkekodu inventari korraldamiseks otsustati muretseda vararaamat ja varahoidjale tehti ülesandeks järgmisele koosolekule esitada vara hinnang. — V. Kruustee kandis ette aruande normaalpõhikirjade peatse ilmumise kohta. Need põhikirjad olid oodata juba enne jaanipäeva. — Otsustati järgmisel koosolekul arutada võimalikud kandidaadid Kutseoskuse ametite liikmete kohtadele.

Koosolek 26. juunil

Poola Trükitoõliste Liidu korralise kongressi kutse kohta otsustati võtta seisukoht hiljem. — Liidu juhatuse otsustas esitada Kutseoskuse Nõukogu liikme kandidaadiks senise liikme Julius Saare ja Tallinna Töösokuse Ameti liikme kohale senise liikme Richard Luuki. — Propagandaminister A. Oidermaa

külaskäigu puhul Aegviidus 27. juunil otsustati vastuvõtjaks määrata E. Ruul, R. Kala, J. Kurvits ja A. Maritov. — Otsustati pikendada puhkekodu kindlustuspoliisi 15.000 krooni suuruses. — Töötuse abile võeti Tallinna liige J. Ladvig. — Otsustati üle kolida koos Tallinna Trükitoõliste Ühinguga uutesse ruumidesse Pärnu mnt. 17.

Rahvusvahelised keskused

Kutsesekretariaadi koosolek

13. juunil Bernis peetud Rahvusvahelise Trükitoõliste Kutsesekretariaadi koosolekul arutati järgmisi asju:

Sekretariaat tegi teatavaks mõningad korraldused, mis ühenduses kolleeg Korte (Amsterdam) külaskäiguga Berni ja Neuenburgi. — Võeti teatavaks Hollandi Trükitoõliste Liidu sammud põgenenud Cehhoslovakkia trükitoõliste tööle paigutamiseks. — Kolleeg Liochoni aruanne samas asjas Prantsusmaal võeti teatavaks. — Korraldati muid esindusülesandeid. — Võeti teadmiseks mõningate emigrantide abistamiseks aktsioon. — Sekretär kandis ette aruande Belgia Trükitoõliste Liidu kongressist Lüttichis. — Võeti teadmiseks ja kongressile ettekanndmiseks kahe liitunud maa ettepanekud kongressi päevakorra kohta.

Liidu sekretär A. Offenbach viibis 6. juunil Bernis, külastades kutsesekretariaati ja selgitades mõningaid küsimusi peasekretär H. Grundbacheriga. Sel külaskäigul A. Offenbach tutvustas peasekretäri valitseva olukorraga Eestis, korraldades ühtlasi võlgulevat liikmemaksu. Lõpuks korraldas peasekretär A. Offenbachile lõuna, millest võttis osa ka kutsesekretariaadi president G. Schäffer ja mõningad kohalikku trükitoõliste ühingusse kuuluvad funktsionärid.

Rahvusvaheline trükitoõliste kongress

Rahvusvaheline trükitoõliste kongress astub kokku Kopenhaagenis 6.—10. augustini s. a. Kongressi päevakorras on nähtud ette järgmised küsimused:

1. Kongressi avamine. 2. Büroo loomine, mandaatide tõendamine ja päevakorra kindlaksmääramine.
3. Peasekretäri aruanne rahvusvahelisest olukorrast.
4. Inglise — G. Isaacsi — ettekanne üldisest olukorrast ja selle mõjust trükitoõstusele.
5. Sissetulnud ettepanekute arutamine ja seisukohavõtmine.
6. Liidu valimine, mille maal tegutseb edaspidi rahvusvaheline sekretariaat.
7. Rahvusvahelise peasekretäri valimine.
8. Maade valimine, millised annavad juure laiendatud sekretariaadi liikmeskonnale.
9. Mitmesugused küsimused ja kongressi lõpp.

Tööliskoja valimised

kuulutati välja ja algab Tööliskoja valijasmeeeste valimine kohtadel, kus puudub töölisvanem või nõukogu. Üldse võib arvata, et Tööliskoja 30-liikmelise üldkogu valimisest võtab osa ligi 600 valijasmeeest. Valijasmeehe valimiseks peab iga käitise juhataja kutsuma kokku töölise koosoleku.

Samal ajal algas ka kandidaatide ülesseadmine. Paljudes ametiühingutes on kandidaadid seatud eraldi ja nende nimed tehakse teatavaks valimiskomiteele. Tegevusse asus ka üleriiklikul töölisvanemate kokkutulekul valitud valimisi ettevalmistav komitee, mis koosneb 15 liikmest. See komitee seab üles omaltpoolt vastavad kandidaadid Tööliskoja üldkogusse ja asub propageerima nende kandidaatide valimist.

Kutseoskuse asutiste

kohta on Tööliskoda laiali saatnud ametiühingutele küsimuslehed, milledes palutakse teatavaks teha ametiühingu seisukoht Kutseoskuse Nõukogu liikme ja igas linnas Tööoskuseameti liikme kandidaat. Seaduse järgi on Tööliskojal õigus esitada vastavat liiget nimetatud asutisse. Trükitöölisist kuuluvad praegu Kutseoskuse Nõukogusse Julius Saar (Päevaleht) ja Tallinna Tööoskuseametisse Richard Luuk (Tohver ja Ko).

Normaalpõhikirjade asjus

otsustas Tööliskoda kutsuda kokku ametiühingute esindajate koosoleku, millisel koosolekul ametiühingud saaksid selgitada kehtima pandud normaalpõhikirjade nõudeid ning võtta seisukohta nende rakendamise kohta. Sellekohane nõupidamine otsustati korraldada mitmete ametiühingute soovivalduste kohaselt.

TÖÖLISKODA ametiühingud

Tallinna metallistid

korraldasid ümber oma juhatuse. Teatavasti valiti ühingu juhatus 7-liikmeline. Vahepeäl aga kõrvaldati juhatusest kaks liiget, kui põhikirjale mittevastavad. Seejärel täiendati juhatust uuesti kahe liikmega. Juhatuse ametite jagamisel valiti ühingu esimeheks J. Karask — Riigi Sadmatehastest.

Uusi mehi Keskliidu juhatusse

Ajutine Keskliidu juhatus täiendas end kolme uue liikme võrra. Nii koopteeriti juhatusse Apteegi Assistentide Ühingu P. Haarma, metsaprakerite

ühingust J. Ohakas ja laevatöölise ühingu (paralleelühing Tallinna sadamas) eestöoline E. Viikov. Praegu on Keskliidu juhatus 14-liikmeline.

Minister A. Oidermaa ETL puhkekodu külastamas

27. juunil külastas minister A. Oidermaa ETL esimehe E. Ruuli ja Tööliskoja esimehe ETÜ abiesimehe Joh. Kurvitsa saatel liidu puhkekodu Aegviidus. Hra ministrit võtsid vastu Aegviidus ETL varahoidja R. Kala, TTÜ revisjonikomisjoni esimees A. Maritov ja puhkusel viibivad puhkekodu elanikud. Minister tutvus kõikide puhkekodu ruumidega põhjalikult, saades meie asutusest väga hea mulje, ja lubas kaasa aidata laialdasemaks töölispuhkekodude võrgu arendamiseks. Pärast ringkäiku vestlusel kohvilaugas tutvustati hra ministrit meie organisatsioonide tegevusest ja abistamise korrast töötuse ja invaliidisuse korral. Minister viibis puhkekodus 4 tundi.

Sotsiaalpoliitika

„Riigi Teatajas“ nr. 55 s. a. ilmusid kutseühingute ja nende liitude kohta kehtivad normaalpõhikirjad. Nende alusel tuleb kõik senised kutseühingud ümber registreerida. Jäeb veel oodata vaid siseministri otsust tähtpäeva kohta, millal on viimane aeg ühingu registreerimiseks.

15. juulist s. a. jõustus uus tööstusliku kutseoskuse seadus, mis toob mõningaid muudatusi senises kutsetunnistuste saamise korras. Selle seadusega avaneb võimalus saada kutsetunnistusi eksamita neil, kes seda mõningail põhjusil pole saanud, kuigi nad on töötanud juba 10 aastat omal kutsealal.

Tööliskoja valimised peetakse 1. ja 2. oktoobril s. a. Tööliskoja liikmete valimiseks kandidaatide võivad seada kõik töölisvanemad, töölisnõukogu liikmed ja valijasmehed. Kandidaadid tuleb esitada vähemalt kuu aega enne valimiste algust. Üleriiklike töölisvanemate ja valijasmeeeste ning kutseühinglaste konverentsi otsusega valiti ametisse Tööliskoja valimiste propagandatoimkond, kelle hooleks jääb ka esitatud kandidaatidest soovitava 30 kandidaadi propageerimine.

Palju nurinat on tekitanud töötulide lahendamise komisjon oma ebarajrekindlusega palkade korraldamise alal. Seetõttu on Tööliskoja kaudu esitatud vastav memorandum riigivõimudele. Tuleb silmas pida, et palkade tase on praegu madalam kui 1935. aastal, ja seda ostujõu mõttes. Võrreldes 1935. aastaga on tunniteenistus tõusnud küll 22%, kuid elukallidus seevastu 27%. Seega reaalpalgad on praegu ligi 4% madalamad kui 1935. aastal.

KIRJUT

maailmast

Trükitöösturid Pärnus

Eesti Trükitöösturite Ühingu otsustas korraldada 12. ja 13. augustil Pärnus üleriikliku trükitöösturite kokkutuleku suvipäevade nimetuse all. Samal ajal peetakse Eesti Trükitöösturite Ühingu aastaüldkoosolek.

Oleks tähtis, et sel kokkutulekul trükitöösturid võtaksid arutusele küsimused, mis puudutavad mõningate trükitöösturite korralekutsumist. Pole mitte saladus, et hoolimata kindlatest töö- ja tasudetariifidest kõik trükitöösturid pole neid tariife omaks võtnud ja seega loovad kohtadel segadusi. Trükitöölised oleksid suurelt huvitunud, et need küsimused korraldataks.

Eksamikomisjonide liikmeid

Tallinna Trükitöölise Ühingu juhatus esitas Tööliskojale kandidaatide nimed eksamikomisjoni liikmete kohale graafikatöölal. Esitatud Kandidaadid on järgmised:

Ladumine: August Rebane.

Trükkimine: Eduard Ruul.

Kõitmine: Aleksander Jõgi.

Kivitrükk: N. Brunn.

Litograafia: Elmar Jänes.

Tsinkograafia: A. Lukats.

Fotoala: A. Linnardi.

Töökodade esitab need kandidaadid kinnitamisele haridusministeeriumile.

Vene ametiühingute ülesanded

Vene Ametiühingute Keskliidu nõukogu viimasel täiskogu istungil (22.—28. aprillini s. a.) teatas Keskliidu referent Švernik, et vene ametiühingusse on koondunud 24 miljonit liiget. Referent kõneles ametiühingute ülesannetest kolmanda viisaastaku teostamisel (1938—1942) ja kutsus ametiühinguid tegema kõik selle viisaastaku õnnestumiseks. Toodangu tõstmiseks ametiühingud peaksid propageerima üksikute töölise võtlusvaimu, määrates kindlaks teatavaile inimesile kindla aja jooksul vajalike toodangu suuruse. Kuna praegu ilmneb palju juhtumeid, kus töölised vahetavad tihti töökohta, siis kõneleja püüdis ametiühingutele südameasjaks teha

töödistsipliini tõstmist. Ametiühingud peavad pöörama suuremat tähelepanu uutele teenistusse asuvaile töölisele ja ergutama neid parema tööoskuse ja parema palga saamiseks. Töödistsipliini aitavad parandada töölise poolt loodud aukohtud, käitiste seinalehed ja töölisüksused. Töölise poolt kogutud rahad kindlustuskassades peaksid leidma otstarbekohasemat kasutamist, et seekaudu tõsta töölise materiaalsel ja kultuurilisel taset. Ametiühingute ülesandeks oleks samuti hoolt kanda uute ehitiste püstitamise eest ja kaubanduse otstarbekohane juhtimine. Töölisnõukogu kasvatamiseks on praegu ametiühingul 6000 töölise klubi, 15.000 raamatukogu, 1842 raadioaparaati ja 10.000 filmiaparaati. Raamatukogudes on üldse 42.000.000 raamatut. Lõpuks määrati kindlaks salajasel hääletamisel uued ametiühingute juhtide valimismoodused.

Ühingu liige

Heino Merilo

Tallinna Trükitöölise Ühingu

„TRÜKITÖÖLINE“

ilmub 10 korda aastas

Vastutav toimetaja: A. OFFENBACH.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Lühikejalg 6-2.
Telef. 482-66.

Järgmine number ilmub septembris 1939
Käsitöölise saamise tähtpäev järgmise numbrisse 25. august 1939